

# ભોળી પીરોજ

૭૪૩૮

અથવા

જોશી ખાવાનો ઢોંગ.



પારસી સંસારી વારતા.

“કેમ પીણાં આજ તું કાંઈ વિચારમાં છે. વળી કાંઈ વીઝોર લોયું તું સુ?” માકા હોસાં જેઓનીચેની ખડકીતાં શાકુત હતાં તેમણે પુછ્યું.

“નહીંજી, કાંઈ જોણ ચાલુ તો મધ નથી પણ મારી સાસુની આગલ મારું જરા રતીબી ચાલતું નથી. ને મારા નવલ તો રોજ મારોજ વાંક કારીયા કરેય. હવે તો હું કંતાલી જેવું ને જાને જીવપર કહું.” પીરોજ બોલી.

“જોવારે એવા જીવપર કરતાની ઉપરથી, એવું સું મોતું દુઃખ પરીધું ને જીવપર કરેય. તારી સાસુ તો હંમેસની કાકરી દાકરી છે તેમાં ગમરામજી સાની જે. ચાલ ખારકોટ કાલખાદેવીપર મારા એ

લખીતા એક પંચીરામ જોસી છે તે તારો તપકો જોઈ આપસે કે  
આવા વગન કાં સુધી ચાલસે. ' માંકાડોસાં મોહ્યાં.

“ વાઈજી મારો પન વિચાર છે કે ડોહને તપકો દેખાઈ. તમે  
આજે અપોરના બાર વાગે તૈયાર થઈને બાપીયા બાગ આગલ ઉભાં  
રેજો છું તમને ત્યાં મલસે જો મારી સાસુ કે નવલ જાને તો પ્રેરો  
ફરજેતો થસે વાસતે તમે ઠાઈને સંસારો પરવા દેતા નહીં.” પોરોજીએ  
ગોઠવણ કીધી.

ઉપલી ગોઠવણ પ્રમાણે બંને જણ મળી અને પંચીરામ જોસીને  
ઘેર ત્રામમાં જવા નીકળ્યા, જોસી મહારાજ એક જે અઢી રૂપીયાની  
ખોલીમાં રહેતા હતા અને પોતાનું ધારમી પણું દેખાડવા થોડી રાખ  
કપાળે અને કાથે લગાડતા અને રાતા સડત જે ત્રણ દીલાં કપાળે  
ઠરતા હતા તે સીવાય તેમનું ફરનીયરમાં માત્ર એક ગોદરું કાંઈ  
થોડાંક વાસણ ને પુનનમાં દેવીનું થાનક એટલે એક ત્રીરૂળ જેને પુખ  
સીંદુર લગાડેલું હતું તે સીવાય બીજું કાંઈ મળે નહીં. જોસી  
મહારાજે પોરોજી અને માંકાડોસાને જોઈ મોહ્યા, “ આવો માણ  
તમે કાંઈ દીવસે આવ્યાં ? ”

“ સુ કઈ ખાવા આ ખીયારી પીલાં મારી પરોસે રચ ત  
ખીયારીને નહીં ધનીનું સુખ કે નહીં સાસુનું સુખ તે ખીયારીને  
આવા નખલા દારા કાંઈ સુધી ચાલસે તે જરા જીએની મરું તેમાં  
વલી ખીયારીને ફરજંદનું સુખ ન મલે એટલે સાસરા ઘેરમાં એક

દુશમેન જેવી થઈ પરીય.' ડોસાંએ એમ બોલી પીરોજાનો તપકા  
જોસીના હાથમાં આપ્યો.

“હાજી હું જોઉં. વારં તમારાં એવણુ કાંઈ સગાં લાગેછ કે ?”  
ડોસાંને જોસી માહારાજે પુછ્યું.

“નહી બાવા એ મારા પરાસી છે ને બે પૈસે સુખી છે તેથી  
એવાં મનીખની ચાકરી કરીયે તો મારાં જેવાં ગરીબને બે પૈસે પુછે  
એવા બલાં છેજી.” માકાં ડોસાં બોલ્યા.

જોસી બાવાએ ટપકા ઉઘાડી બધી કુંડળીઓ તથા રાશી વગેરે  
જોઈ પીરોજાં તરફ ફરીને બોલ્યા “જીઓ એકતો તમારી કન્યારાશી  
એટલે ઉંદરના વર્ગમાં ને તમારા ધણીનું નામ શું ?”

“અરે બા એ ધની સાના પેલા જનમના દુશ્મન જોની  
બીચારી ડેવી ગરીબ ગાય જેવી છે એવનના સોભાગી ધનીજીનું નામ  
તો નવરોજી છેજી.” માકા ડોસાં વચમાં બોલી ઉઠ્યાં.

“હા, કીક ત્યારેજ એ બંનેનો બનાવ નથી તેનું કારણ નવરોજી  
નો વર્ગ તો સર્પનો તેથી એ ડંડીલાં ને ઉંદર તો ગરીબ વર્ગનો  
એટલે બને શાનુ જે. વળી નવરોજીની નામ રાશી ઉપરથી મને લાગેછ  
કે સંતતી સથાનમાં પણ એવા નબળા ગ્રહ પડ્યા છે કે ફરજંદનું સું  
ખ થાવજ નહીં.” જોસીબાવા બોલે કેવાક બરીશ જોનારા છે  
તેનું ડોળ બાવીં બોલ્યા.

“મરંદે તમુને બોધાય સો વરસના કરે, બધી તાત સાચી. બોલે

બોલ સાચી નવલ પેહેલા નખનો ગીનસખોરો છે બહે પીકાંને રીસ ચરે આપરે સાચું બોલસું પા." માકાડોમાં વળી ડોકું ધાત્રી બોલ્યાં.

"અરે પન એમાં રીસ સાની. તમે મારાં માયને ઠેકાને છો મારે વારને તમુને લાગેય તારે બોલેચની." પીરોળનં નીસાસો નાખી બોલી.

નેશીખાએ વિચાર્યું કે કુલ તો સધ્ધર જરા તેણમાં પાણી હોમવાની શરૂઆત કરેથી કાંન વળશે ખરું માટ સબાળીને દોડીયાં કઢાવાનું શરૂ કરવું નેઈએ પાછું કાંઈ વિચારમાં હોય અને દીલગીર દેખાવે બોલ્યા, "જુઓ તેમા વળી વર્ણમાં પણ ફેર, એમનાં વરની વર્ણુ આલ્યુ એટલે ઉંચમા ઉંચ વર્ણુ તેમ પીરોળનંની તો વૈશ્ય એટલે મધ્યમ વળી પીરોળનંને વળે આઠમે! શની એટલે સુખનું નામ નહીં તેથી મારો વિચાર છે કે તમે શનીના જાપ અને દાન કરાવો તો કાંઈ સુધરે ખરું બ.કી કાંઈ સુધરવાને રસ્તો નથી થઈ તમારી મરજી."

"માકાં માયના કહેવાથી હું આવી છું તો તમારે બચાવની નહી તો મારી નાંખવી મારે તો તમે કેસો તે પરમાણે ચાલવુંછ." પીરોળનં ગરબાકપણે બોલી.

"હા પણ હું તમે પાસે મારી મેહેનતનું કશું લેનાર નથી પણ ખીજો ખરચ થાય તે શું કરું." નેશીખા બોલ્યા.

"અરે બા ખરચ જે થાય તે લેજો પન મારી પીકાંને સુખી-ચારી કરો પીકાં કાંઈ પછસા સાચુ જુએ તેમ નથી." માકાં રોસાં બોલ્યાં.

“હાજી પૈસા ખરચાને રુખી થાઈં તો બસ છે ને મારા નવલ્લ મને ખુશીમાં રાખે તો બધુએ સુખ.” પીરોજી બોલી.

“જીઓ માજી શનીનો પાઠ તથા જપ તેવીસ હજાર કરવા પડશે અને બ્રાહ્મણ જમાડવા પડશે તેનો ખરચ આસરં પચાસ રૂપીયા થશે માટે તમારો શો વીચાર છે?” જોશી માહારાજે લંબાવ્યું.

“બાવા જો કામ થીયું તો પચાસ શું ને સો સું પણ બંને મળીને ખુસીમાં રહે તેવું કરજો.” માકાંડાસાં બોલ્યાં,

“વારં તારે તમે તે કરજો ને સનીને ખુસી કરજો.” પીરોજીએ સરમમાં કહ્યું.

“ઠીક ત્યારે રૂપીયા આપી જીઓ કે કામ ચાલુ કરે. પહેલા તમારા વરનું વશ કરવાનું કરીએ પછી ફરજદતી બાબતમાં કરશું” જોસીબાવા બેદરકારપણે બોલ્યા.

“હા, ઠીક તેમ કરજો હાલ તરત તો મારી ખાસે દસ રૂપીયા છે અને બાકી આ એક હીરાની વીંટી છે તે ગીરવી મુકીને તમેજ માઈં કામ ચાલુ કરજો જીઓ હું તમારો હિપકાર નહીં. જુદું માઈ કામ બરાબર ધીયાન આપીને કરજો?” પીરોજી બોલી.

જોશીબાવાએ વિચાર્યું કે કામ તો આખાદ હત્યું “વારં, મારે વીંટી લેવી તો નહીજ જોઈએ પણ કરીએ શું પૈસાનું કામ પડ્યું હું તમાઈં કામ ચાલુ કરે છું આજેજ હાપસે જોઈ લેજો કે મારા વૈતાળના જોરથી કેના તમારા વર તમેને હસીને બોલાવે છે

ને તમે જે માંગશો તે લાવી આપે છે કે નહીં. ને હું ખીન્નું કામ તો હમણાજ કરું છું ” જોશીબાવા બોલ્યા.

“ વાર તારે અમેજઈશું ને પરમ દારે આવીશું.” પીરોજ બોલી.

નસીબ સંજોગે “ કાગનું બેસવું ને ડાળનું પડવું.” તેમ પીરોજનાં ઘેર આવી અને તુરત નવલ પણ્ય આશીસમાંથી આંચો અને તેણે વિચાર્યું કે ખીયારી પીરોજને સવારે લડ્યો છું તેથી જરા એને બોલાવું. ને હસી બોલી રાજી કરું એવા વિચારથી પીરોજનાં પોતાના ઓરડામાં બેઠી હતી ત્યાં ગયો અને ખુશાલીમાં બોલ્યો, “જોનીઆ સુકહે-હની વીંટી, લીધી, ઠેવી સરસ છે.” નવલ બોલ્યો.

પીરોજનાંએ વિચાર્યું કે જોશી બાવાનું કામ તો આખાદ મને નવલ સવારે તો લડ્યાને હમણા તો બોલાવે છે તેથી જરા મરડાટથી બોલી “ હાસે, મારા જેની કળ્યાબોર બૈરીને દેખાડવાનું સું કાંમ કાઠ સારીને દેખાડો કે તમારો જીવ ઠંડો પડે.”

“ પન તું એમ રીસાયછ સાની ઘરમાં કળ્યો પન થાય ને કાઠ વખત ખુશાલી પન થાય વાસતે તારે મારીપર રીસ નહોં કરવી.” નવલ બોલ્યો.

“ પન બોલવું તું તો વિચારીને બોલવું.” પીરોજનાં મરડાટથી બોલી.

“ ચાલ હવે જહાંનમમાં નાખ તે વાતને એમાં કાંઈ પન માલ નથી. બોલ તને વાંતી પસન છે કે નહીં ? ” નવલ બોલ્યો.

“હા વીંતી તો સારી છે પન મને તમે કાંઈ અપાવવાના છેઓ.”  
પીરોળાં બોલી.

“તારે સું જોઈએય જે જોઈએ તે અપાવું, પછી કાંઈ છે.”  
નવલ પીરોળાંને રાજી રાખવા બોલ્યો.

“હીક તારે રામજી ભગવાનને ત્યાંથી નવી તરાંહની બાંગરી અ-  
પાવો તો બસ,” પીરોળાં બોલી.

“હીક છે આપરે આવતે આતવારે જસું ને ઝોદર આપસું હવે  
તું ખુસી કેની?” નવલ બોલ્યો.

બાંચનાર હવે પીરોળાંના મનમાં તો નકી ઠસી ગયું કે જો-  
સીએ પોતાનું કામ આઝાદ કીધું પછુ આમાં કાંઈ જોસીની બનાવટ  
નહોતી એ તો નવલના મનની ખુશાલી હતી. પછી પીરોળાં ત્રાજો  
દીવસે એકલી પંચીરામ જોસીને ત્યાં ગઈ જોસી માહારાજે પીરોળાંને  
બરમમાંજ પુછ્યું “કેમ શું નવી ખબર?”

“ખબર તો ધનીજ સારી છે. પન હજી બરાબર નહીં, મારા  
નવલ મનેજ જુએ. બસ ખીન્ન કાજને બોલાવે નહીં તેવું જોઈએ છે.”

“હા તેવુંજ કરી આપું પછુ તમારામાં પૈસા ખરચવાની હીમત  
ન મળે તેમ શું કરું નહીં તો નવલને તમારો ગુલામ બનાવી  
આપું?” જોસી બાવા મગરૂરીથી બોલ્યા.

“અરે પન તમને પૈસાની ના કોન કય તમને જે ખરચ  
ચાલે તે બેલાસક કરોની.” પીરોળાં બરબાદપણે બોલો.

જેસીબાવા પોતાની સદ્ગુણ દેખાડવા બોલ્યા “ જુઓ તમારી વીંટી મેં પોણોસો રૂપીયામાં મારવાડીને ત્યાં ગીરવી મુકી છે અને હસ તમે આપેલા તે મળી રૂપીયા પંચાસી મારી પાસે આવ્યા તેમાંથી પંચાવન રૂપીયા ખરચ થયો ને મારી મહેનત તો જુદી ને બાકીનાં ત્રીસ રૂપીયા મારી પાસે છે તેમાં કાંઈ વળે તેમ નથી ? ” જેસી મહારાજ બોલ્યાં.

“ વાઈ તમુને હમના કેટલાક રૂપીયા જોઈસે. ” પીરોજ બોલી.

“ હાલ તુરત બીજા પોણોસો જોઈશે. તે હોય તો હમણા તમે આગલી ઝોરડીમાં બેસો હું વેતાળને મંતરના જેરે બોલાવી તમેને કાંઈ વશીકરણ (વશ કરવાની જાનસ.) માંગીને અપાવું.” જેસી બાવા બોલ્યા.

“ ઠીક, તારે તમે આજે મારી છ તોલાની બાંગરી છે તે ગીરવી મુકી પૈસા મેળે પછી છોરાવી લઈશું. જુઓ તમે મારા અંતરના માનસ હોયો મારી આજર તમારા હાથમાં છે. આ ને મારું નામ આવે નહીં. તેમ કરજો. હું ઘોરા હીવસમાં રૂપીયા બરી દેવસ.” પીરોજ બોલી.

“ ના હું તો એવું કામ મારે હાથે નહીં કરું ધરણ તમારી વાત કુટે તો મારી આજર જાય.” જેસીબાવા સદ્ગુણનો ઢોંગ કરી બોલ્યાં.

“ ના હું તમુને ખાતરી આપુ છું જીવતાં જીવન કદી પન વાત બાહાર પરસે નહીં ને આ બાંગરીની વાત પન કુટશે નહીં સજા કે મારા નવસે મને આવતા આવવારે નવી તરાંદની બાંગરી અપાવવાનું કપુષ કીધું છે એટલે જુનીની સું જરૂર છે.” પીરોજ બોલી.



“વારં ત્વારે હું વૈતાળને તેડું છું.” એમ કહી જોસી માહારાજે હાથ પમ ઘોષ એક પાટલા ઉપર બેઠા ને પોતાને કપાળે સીધું રતો કીસો કીધો માથું હીલતી ધુણવા માંડ્યું, ધુણતાં ધુણતાં બોલ્યા “જોશ મને કેમ તેડયો છે.” વૈતાળના રૂપમાં લાલ આંખ ઠરી જોમી બાવા બોલ્યા.

“જ મેં જે કામ ધાર્યું છે તે તમે જાને છેઓ.” પીરોજનં એ બીહીને જવાબ દીધે.

“ઠીક છે મારા સેવકને થાળ વજેરેની જોડવણ કરવા કહેજે ને મેં આ કપુરની કાંડરી ને ચીડીનો પળીતો તે તારા ધણીના ખાવામાં બેળજે એટલે તારી ઇચ્છા પુરણ થશે, આલ મને જવું છે.” એમ જોત્રી વૈતાળ રૂપી જોસી બાજાએ એક કપુરની કાંડરીને ચીડી પળીતો આરજો ને પાણી પીધું. એટલે જાણે જહુ થાક લાગી હોય તેમ બીંતને અઢંગી બેઠા જોડીવારે સુધ્ધીમાં આવ્યા હોય તેવું ડોળ લાલી જોસી માહારાજ ધીમેથી બોલ્યા.

“જેમ વૈતાળ માહારાજે કહ્યું તેમ કરજો અને જોનો ખુલાસો મને પરમ દીવસે કહેજો. જાવ તમારું કામ રૂપીયાના બાર આના થયું.”

“વારંજી હું જાઉં છું ને પરમ દારે તમુને મલસ.”

પીરોજનં પોતાને ઘેર ગઈ અને રાત્રે નવલ જમવા બેઠા તે વખતે પેલો પલીતો અને કપુર છુપી રીતે બોણામાં બેળ્યું કપુર ભેળવાથી કરીને નવલને જમતી વખતે જરા વાસ આવી તેથી નવલે

પ્રુછયું.” પીણાં આ બોનામાં કપુર જેવી વાસ કેમ આવેચ મને કાંઈ સમજ નહીં પરતી ?”

“તમે કદ્યમાં જાટો લઈને આવીઆય જોટલો બધી વાસ આવશે.”

“મારા સમ તું જરા વાસ લે મારું તો માથું ફરેચને આંગ બહું બારી લાગેચ. સું કઈ બસ તુ કેસે તે આવસ ને ચાલસ પન વાસ નથી સોસાતી.”

“આલો વેઢી જાવ જમીને સુઠ જાવ. જોટલો બધો લીધો સું કામ ?”

“અરે પન તારા સમ એક પેઢ લીધો તે માં આટલી બધી અ સર થઈચ. વાસતે મને સુવાદે.”

પીરોજાં મનમાં બોલી “જેસી બાતો ખરાજ ખરા એમાં કાંઈ શક નહી. હું કાલેને કાલે એને ઈનામ આપી દઈ. સવારે નવલ આશીસ જાથ કે બાગરી દેડી જાઈ.” એવો વીચાર કરી પીરોજાંએ નવલને સુવાડ્યો. સવાર પડતાં તો નવલની ધુન જોઈની થઈ પણ ખુમારી ગઈ નહોતી. મતલબ આનળ માથુસને કાંઈ સુઝતું નથી તેમ પીરોજાંના મનમાં તો જેસીબાવાને માટે ઉંચો વિચાર બેસી ગયો પણ ખરી વાત તો એ હતી કે નવલે આશીસના એક ફોરત સાથે રાતના ખારી બાટલી એકનો ધાથુ વાળ્યો હતો પણ છુપાવવા સાર એક પેઢ કહેતો હતો. નવલ દારૂની ખુમારીમાં ને ખુમારીમાં

દસ વાગે આશીસમાં ગયો. પણ પીરોજાનું મન કાંઈ રહે નહીં એના મનમાં તો જોસી બાવાજ વસેલા માટે પોતાના બાપને ઘેર જવાનું નામ દઈ ભાગલી જોસીબાવાને ઘેર ગઈ જોસીબાવાએ પીરોજાના મોઢાનાં દેખાવપરથી મનમાં ધારણું કે કાંઈક વધાર્થ છે માટે મમતાથી મુછડું “ કેમ સારા સમાચાર છેની ? ”

“ હા તમારો મોટો ઉપકાર થયો નવલ તો તદ્દન ગાંડો થયો થઈ ગયો અને કહેછે બસ ગારૂં માથું ફરે છે અને તું કહેસે તેમ ચાલ સ. માટે જીભરૂં મારી આટલી દુવા લેજો અને જનમ સુધી મારી સાથે સારી રીતે ચાલે તેવું ચોક્કસ કરી આપો, તમારો ઉપકાર કદી નહીં જીલ્લસ જીજો તો ખરા કું તમારી ભલામન મારી સહી મીતીએને મન કરસ. ”

“ હા. એ બધી ખરી વાત તમારા જીવાં મેં પણ માણસના કામ કીધાં પણ કોઈ મારો ચુલ્લુ જીજીતું નથી આતો તમેને મારો ચમતકાર બતાવવા સારૂં આટલી બધી વાત કીધી નહીં તો અમે દેવને કદી પણ તસદી આપીએ નહી, જીજો તમારે વારતે તો વધતાળ મહારાજને તેડવા પડ્યા દેવ આવવા સહેલા છે એ તો પેલાં ડોસાના સખુન પર તમેને મારો ચમતકાર દેખાડ્યો. માટે જો ચોક્કસ કરવું હોય તો હમણાં હમણાં રૂપીયા પાંચસો આપો તો થશે નહીં તો નહીં બને જીજો તમારી ખુસી. મેલાશક મારા ખરચના રૂપીયા કાપી બ્રઈ પછી તમારો માલ છોડવી આપીશ તે પાંતીજરા પણ ચીંતા રાખશે નહીં બાદી “ વસુ વના નર વસુ ” માટે પર્યાસ વગર કાંઈ થઈ નથી. ”

“ અરે તમ ક્ષેત્રમાં થાવ રે, જોમ શું હું નગણી છું ક્ષેત્રે આજે  
મેલીનો છેડો મારા મળામાંથી કહી આપુછ અને મે દીવસમાં મારા  
ખાવા પાસેથી કાંઈ મને રૂપોયા લાવી આપસ. પન આ કામ બધું  
સૌના મોહર જેવું ચોકસ કરજો.”

“ વાર, આ દેવો તમે સાનાં માણસ છો તેથી મેં તમારી તર-  
ફથી આજે વૈતાળ મારાર.જને યાળ કરી તે વખતે બોલાવી પુછયું ને  
તેમણે આપ્યું છે તેમાંથી થોડું સવારે તમારા વરના નારતાની સાહેબાં  
નાખજો અરધું આજ રાતે તમારા વરની પાપડીમાં પૂડજો કે વરા  
અને અને જનમ સુધી તાબેદાર રહેજો.”

“ વાર જરૂર તમને પરમદાને દુધે ઘોળને રૂપોયા પોહોંચારસને  
જવસ ત્યાં સુધી યાદ કરતી રહેવસ.”

“ ઠીક છે જાઓ, ફતેહ કરોને ખોદા તમેને રાજી રાખે.”

હવે પીરોળાંએ પોતાને ઘેર આવી અને રાતના નવલની પાપ-  
ડીમાં સીંદુર જેસી મહારાજે આપેલા જનસ જે અને અડદ હતા  
તે અરધો ભાગ ખીજે દીને સાહેબાં નાખ્યાં અલખત સાહેબાં સીંદુર  
માલમ પડયું નહીં કારણ પીરોળાંએ દુધ વધું નાખ્યું વધુ છેલે સાહે  
ખીને ખલાસ થતાં અડદના દાણા જુલમાં વાટમાં વગર નાખેલા તેથી  
નવલના મોઢામાં આવ્યા જ્યારે નવલે પુછયું “ પાંખાં આજે અના  
જના દાના સાહેબાં કાંથી આયા.”

“ડીપર ભુત્ર થઈ ચાહેમાં ખાંડ નાખી તે ખાંડમાં થોડા મગ મારે હાથે વેચવાના તે રહી ગીય. હેસે.” પીરોળાએ વ માત્રે અનુસરી જવાબ દીધો જેથી નવત્ર સતેશ પામી ચાકરી ઉપર ગયો.

હવે વાંચનાર આપણે જોશીની તપસ પર જઈએ પંચીરામ જોસીએ જેડી પીરોળા ગણ કે ભાગવી પોતાના દેશ છોડી તરફના એક ગામડે જવાની તૈયારી કરી તેણે આસરે રૂપિયા આઠસોની વાંટી, ખાંભડી આસરે સરાસોની અને મોતીનો છડો આસરે રૂપિયા આઠસોનો મળી રૂપિયા પોણીસારસોનો માલ લઈ રાતો રાત વાંળે માપી ગયો ને વીચાર્યું જે “દર વરસે બહુ બહુતો સો રૂપિયા ખાસુ તો બાર વરસ ચલસે.”

નવત્રની ચાહેમાં ક્ષીંદુર નાખેલું તેથી ગળાંમાં ગરમી વીશેશ લાગવા માંડી આશીસમાં કાંઈ પણ કામ કરી શકાયું નહીં તેથી બેચેન બે સી રહેવા લાગ્યા આખરે પોતે ત્રણ વાગાને સુમારે ઘેર આવ્યા ગળાં માંનું દરદ વધતું ગયું અને બરાબર બેસી શકાયું નહોતું તેથી તેણે પીરોળા આગળ ફરીયાદ કરી કે કાંઈ મારા ખાધામાં આવ્યું છે નહીં તો આવું ગળું બેસી જાય નહીં.

પીરોળા મનમાં સમજી ગઈ કે જોસીએ આપેલી ચીજ એ ચાહેમાં ખવરાવી તેનું ફળ ભોગવ્યું પડે છે. મારે સવારેને સવારે હું જોસીને મળી બધો ખુલાસો કરું.

સવાર પડતાં પીરોળા પોતાના ખાપને ઘેર જવાનું આદાતું કાઢી જોસીને ઘેર ગઈ તો મોઢોકાણના સમાચાર સાંભળ્યા. લઈંગા જોશીના

કરતુક તેના મગજમાં ઉતરયાં થર ખાલી જોયું કે તુરત ચાતાને ઘેર  
આવી ત્યાં વળી નવસના મળાંની છુમ જારીજ હતી તેથી વીચારયું કે  
ખાના કરતાં તો મરવું બહું મારે પોતાના ઓરડામાં ખેસી કાંઈ કાગળલખી  
સાંભળના કલાક જ ને સુમારે ઘેરના એકના કુચામાં નખાવી દોધું  
કુચામાં પડવાનો અવાજ સંભળાવાથી નવસ તથા ઘરમાંના બાકુનો એક  
ઠાં થયાં ને ફેટલાએક જવાંમરદ પારસીઓની મદદ કુચામાંથી ઉતરી પી  
રોજાને ખાંધી ઉપર ખેંચી કાઢી જે વખતે માત્ર દુકં શ્વાસ લેછ પીરોજાં  
ખોલી “વાહાલા નવસ તમેને છેલ્લી સત્તામ. ભેટમાં મારી ઇસ્કાતરીનો  
છેલ્લો કાગળ—” આ ખોલ ખોલતાં પીરોજાં એ પોતાનો જીવ બારે હક  
તાલાને સ્વાધીન કીધો.

પીરોજાંના કહેવા મુજબ નવસે ઇસ્કાતરી ઉઘાડી અને પરખીડાં  
માંથી કાગળ કાઢ્યો ને વાંચ્યો કે—

“વાહાલા નવસ;

હું મરું છું પન તમુને નેક દુવા દઈ જાઉં  
હું વધુ જલ્યાવું છું કે મને જે તમે લડતા તથા  
સાસુજી લડતાં તેનું કારન માત્ર મારી નનંદ કુચલી  
ખાઈ છે તેવનનું મેં સું બગાડયું તે ખોદા જાને  
બીજું તમારું ગળું દુખેછ તેનું કારન એક નાપાખ  
સેનાન જાત જોસી છે તેણે મને આડે મારગે દોરીને  
તમારા બોણામાં કપુર અને આયમાં સીંદુર નંખાવ્યો  
હતો તમારું દુખ નહીં દેખી શકવાથી તથા મારી

હાથમાં તપાસ કરસો તો માત્રમ પરસે કે તે ના  
પાપ મને બોલવી કહ્યોક દાગીનો લઈ કાલુ મોઢું  
કરી પોતાને વતન ગીયો છે તમે મને માફ કરજો  
ખન માફ કેવાલું એટલુંજ કે મારી નનંદને ખાતર  
મરવું પડે છે તેવું કારન એજ કે તેનાં કેવા સર મા  
રી સાસુને તમે નહી ચલતો તો તમે મારો આજો  
આ દેખાવ જોવા પાંમને નહી.

મારી વાહાલી બેહુનપણીઓને શીખામણ.

વાહાલી બેહુનપણીઓ,

જુઓ આ વહેમીપણાનો ફજ તગારા જોવા  
માં આંખો, એના નાપાપ જોસીઓથી તમે દુર  
રહજો ખોદાતાલાએ નસીબમાં જે લખ્યું હશે તેજ  
ખતસે બાકી બધું ખોટું જો આપણા કામ જાંઠુ  
મંતર અને જપતપથી એના નાપાપે બલું કરે છેતો પો  
તાવું બલું કાં નથી કરતા માટે એ લોક તદન ખોટા હુ  
આ અને સેતાન છે માટે એની અસરે કદી પચુજતાં  
નખે.

લાં છું છું એના નાપાખતાં જોસીના ઢોંગમાં ફસેલી  
પીરોળ.

પૌરુષોને અવધાનથી પોહ્યાયાડી તેના ગુજર્યા પછી તરજી માસે મળાના દરદી નવલ ગુજરી ગયો.

વાંચનાર કપર વાંચ્યું તે પ્રમાણે, પોરસીઓમાં હમેશાં સાસુ, નનદ, વગેરે એકતાં એ પાને ખાડી ખરી ચાડી ચુગળી કરી ધણી ધણાયાણી વચે વેર પડાવે તે તેનું પરીણામ એ આવે છે કે દાંતોં બિરી મેત્રીનીયલ કારદનો આસરો લે છે વા રઝગી રખડી કે માખપને આસરે પેટ બરે છે. ને તેવામાં કાંઈ માકાંડોસાં જોયું કાંઈ મળ્યું તો ધણીને પેતાને તમે કરવા છુતારા જોશીઓનો આસરો લે છે. કે જે કાંઈ બીડી પસીતા આપે છે જે કાંઈ વખતો એવું બને છે કે છુતારા જોશીઓના અધુરા મંત્ર સાધનથી કે ખાજી કાજી રીતે પેતાના ધણીને અવરાવ્યાથી તે જન્મનો ગાંડો બને છે. માટે જોડું પરણ્યું કે તેની સુલેહ હમેશ કાયમ રહે તેવો રરતો લેવાની સાસુ, નનદે ખાયસ રાખવી જોઈએ. એ એક ઈતિહાસની દરજ છે. તેમ થાય તોજ વરતીવાડી પધવાનો સંભવ રહે.





